

Siseministeerium
info@siseministeerium.ee

Teie 18.12.2025 nr 1-6/3332-1

Meie 30.01.2026

Eesti Psühhiaatrite Seltsi arvamus
relvaseaduse muudatuste kohta

Eesti Psühhiaatrite Selts on üldjoones Relvaseaduse muudatusettepanekutega nõus. Väga oluline on, et tervishoiuteenuse osutajal oleks parem ülevaade relvaloa taotleja tervislikust seisundist ja rohkem informatsiooni varasematest terviseuuringutest või diagnoosidest. Oleme nõus muudatusettepanekuga, mis teeks relvaloa tervisekontrolli taotlejale kohustuslikuks kõigi andmete arstile nähtavaks tegemise ja annaks õiguse keelduda tervisetõendi väljastamisest, kui osa terviseandmeid on isiku poolt suletud.

Oleme ka selle poolt, et teha tervisetõend digitaalseks ning digitaliseerida samasse andmebaasi autojuhilubade, relvaloa taotlejate, ajateenistusega seotud ja muudel põhjusel tervisetõendi taotlejate-tervisedeklaratsioonid. Nii saame parema ülevaate inimese tõepärasest terviseseisundist ja ei teki näiteks olukorda, kus ajateenistusega seoses kirjeldab inimene endal raskele psüühikahäirele viitavaid sümptomeid, kuid relvaloa tervisedeklaratsioonis jätab need mainimata.

Oleme nõus muudatusettepanekuga, mis annaks PPA-le loa suunata põhjendatud kahtluse korral relvaloa omaniku täiendavasse ennetähtaegsesse tervisekontrolli. Tervisekontrolli (nii rutiinse kui ennetähtaegse) võiks olla lubatud läbi viia perearstil, teda asendaval üldarstil või ka arst-residendil.

Rutiinsel tervisetõendi taotlemisel ei ole alati vajalik kaasata psühhiaatrit, oleme nõus muudatusega, mis jätkaks tervisekontrolli tegija otsustada, kas psühhiaatri kaasamine on vajalik. Nt alkoholsõltuvuse diagnoosimiseks ei pea olema psühhiaater, küll aga võib psühhiaatrilist hindamist vaja minna juhul, kui perearstil on sümptomite või käitumise põhjal kahtlus psüühikahäirele, mille raskust või mõju relva käsitlemise ohutusele ta ei oska hinnata.

Kui relvaloa omanik suunatakse ennetähtaegsesse tervisekontrolli, on terviklikuks seisundi hindamiseks oluline, et hindaval arstil oleks võimalikult täielik informatsioon ennetähtaegseks hindamiseks suunamise põhjustest, nt PPA andmed joobes autoroolis viibimise kohta. On olnud olukordi, kus nende andmete ligipääsu puudumise tõttu ei ole tegelikkuses alkoholi kuritarvitavale inimesele võimalik olemasoleva info põhjal vastavat hinnangut püstitada, sest inimene ise ei jaga antud informatsiooni arstiga ning arstil pole teavet joobes toimunud seaduserikkumiste kohta. Kuigi EPS toetab laiemat andmete kättesaadavust tervisekontrolli läbiviijale, on oluline rõhutada vajadust selgete andmekasutuse piiride järele, et säilitada usaldus tervishoiusüsteemi vastu. Tuleks

vältida olukorda, kus hirm terviseandmete karistava kasutuse ees vähendab inimeste valmisolekut pöörduda vaimse tervise abi saamiseks.

Samuti on oluline välja tuua, et tervisetõendis välja toodud positiivne otsus terviseseisundi sobivuse kohta relva omamiseks ja kasutamiseks on enamasti tehtud piiratud, tervise infosüsteemis dokumenteeritud andmete põhjal, kus ei ole kajastatud nt joobes toime pandud seaduserikkumisi. On esinenud olukordi, kus varasemalt joobes rikkumistega vahele jäänud inimene esitab relvaloa väljastajatele arstitõendi tõestuseks, et tegelikult alkoholist tingitud takistusi relva omamiseks pole. Narkootiliste ainete tarvitamisega ja vägivaldse käitumisega seotud probleemide korral ei pea relvaloa väljastamine ega peatine olema seotud tervisetõendi ega arstliku hinnanguga.

Oleme nõus ettepanekuga anda tervishoiuteenuse osutajale õigus peatada tervisetõendi kehtivus kuni täiendava uuringu või hinnangu saamiseni, või tunnistada kehtetuks tervisetõend juhul, kui on ilmnenud selge välistav tervisehäire. Sellest teatamist komplitseerib siiski asjaolu, et tervishoiuteenuse osutaja enamasti ei tea, kas isikul on relvaluba.

Samuti oleme nõus, et nende psüühikahäirete määratlus, mis välistavad relvaloa taotlemist, vajab põhjalikumat arutelu ja edasist täpsustamist.

Soovitame rõhutada, et vaimse tervise häire olemasolu iseenesest ei tähenda automaatselt ohtlikkust. Seaduse rakendamisel tuleks vältida sõnumit, mis võib stigmatiseerida psüühikahäiretega inimesi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Brent Mööl
juhatuse aseesimees